

Helsingin kaupunki
Sosiaali- ja terveysvirasto

Sosiaali- ja terveysviraston kotihoito

Vanhusneuvosto 18.5.2016

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut

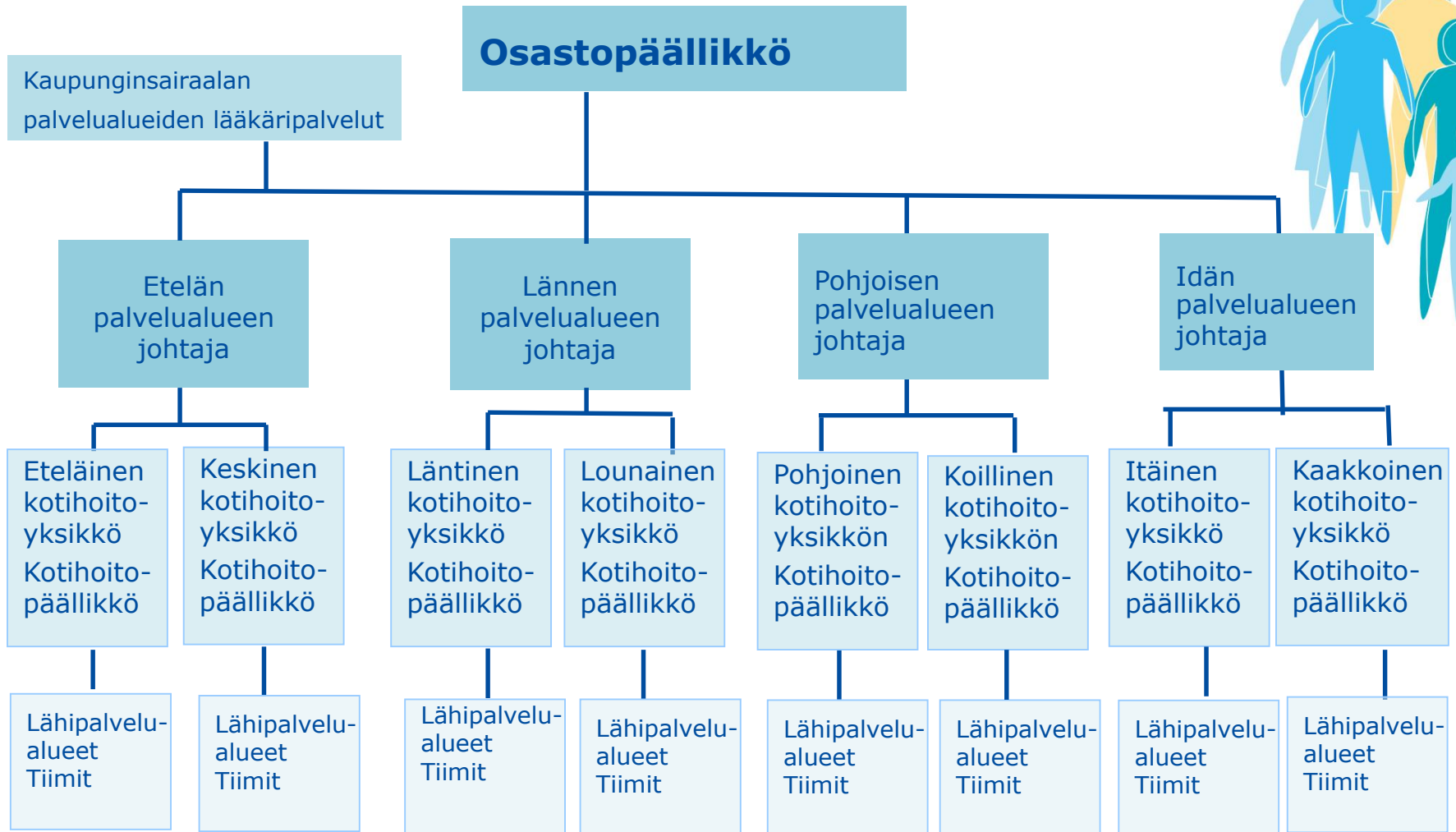
Osastopäällikkö vs. Arja Peiponen

Selvitys, arviointi ja sijoitus	Etelän palvelualue	Idän palvelualue	Lännen palvelualue	Pohjoisen palvelualue	Kaupungin-sairaala	Kuntoutuksen osaamis-keskus
	Etelän sosiaali- ja lähityö	Idän sosiaali- ja lähityö	Lännen sosiaali- ja lähityö	Pohjoisen sosiaali- ja lähityö	Laakson sairaala	Neurologinen poliklinikka ja kuntoutustoiminta
	Eteläinen kotihoito-yksikkö	Itäinen kotihoito-yksikkö	Läntinen kotihoito-yksikkö	Pohjoinen kotihoito-yksikkö	Malmin sairaala	Geriatrisen poliklinikka
	Keskinen kotihoito-yksikkö	Kaakkoinen kotihoito-yksikkö	Lounainen kotihoito-yksikkö	Koillinen kotihoito-yksikkö	Suursuon sairaala	Kuntoutus-suunnittelu ja apuvälinepalvelut
	Kinaporin monipuolinen palvelukeskus	Kontulan monipuolinen palvelukeskus	Riistavuoren monipuolinen palvelukeskus	Syystien monipuolinen palvelukeskus	Kotisairaala	Fysioterapia-palvelut
	Töölön monipuolinen palvelukeskus	Roihuvuoren monipuolinen palvelukeskus		Kustaankartanon monipuolinen palvelukeskus	Palvelu-alueiden lääkäripalvelut	Toimintaterapia-palvelut
	Koskelan monipuolinen palvelukeskus	Myllypuron monipuolinen palvelukeskus				
	Kivelän monipuolinen palvelukeskus					
	Kampin palvelukeskus					

Kotihoito

Kotihoito

Kotihoidon perustehtävä:

- Kotihoito järjestää vanhusten, toipilaiden, pitkäaikaissairaiden ja yli 18-vuotiaiden vammaisten terveydentilan ja toimintakyvyn tuen ja sairauksien hoidon niin, että eläminen kotona on turvallisesti mahdollista.
- **Asiakkaalla on hyvä ja turvallinen elämä aktiivisena toimijana omassa kodissaan**

Kotihoito

- **Kotihoidon** palvelut tukevat kotona asuvaa asiakasta niissä päivittäisissä toiminnoissa, joista asiakas ei itse suoriudu.
- **Kotihoitoa annetaan henkilölle**, joka tarvitsee apua päivittäisissä toiminnoissa (syöminen, peseytyminen, pukeutuminen, sängystä ja tuolista siirtyminen, kävely, WC-käynnit). Kotihoidon asiakkaat saavat myös tarvitsemansa terveyden- ja sairaanhoidon kotiin, mikäli sen järjestäminen muilla tavoin ei ole järkevää.
- Ruokailu järjestetään yleensä **ateriapalveluna** terveyslautakunnan kulloinkin hyväksymän hinnoittelun mukaisesti. Kauppa-asiat hoidetaan kauppapalveluna erillistä toimitusmaksua vastaan.

Kotihoito

- Asiakkaalle voidaan järjestää **turvapuhelin**, jonka avulla apua saa tarvittaessa ympärivuorokautisesti.
- **Saattamis- ja asiointiapua** voi tiedustella mm. vapaaehtoisjärjestöiltä ja seurakunnilta, poikkeustilanteissa myös kotihoidolta.
- **Pyykkien huoltaminen ja siivousapu** annetaan joko **omana toimintana**, **ostopalveluna** tai **palvelusetelillä**.
- Säännöllisen kotihoidon **asiakasmaksut** perustuvat asiakkaan tuloihin. Tilapäisen kotihoidon ja kotihoidon tukipalveluiden asiakasmaksut ovat käyntimaksuja.
- **Liikkumissopimus** on asiakkaan ja kotihoidon välinen sopimus, miten asiakkaan toimintakykyä ylläpidetään ja / tai parannetaan.

Kotihoito

- **Kotisairaanhoito** on lääkärin määräämää kotona tapahtuvaa sairaanhoitoa ja kuntoutusta. Kotisairaanhoitoa varten tarvitaan terveyskeskus-, sairaala- tai yksityislääkärin **lähete**. Palveluja saa kotiin tarvittaessa ympäri vuorokauden, myös viikonloppuisin yökotihoiton ja kotisairaalan tuen avulla.
- Kotihoidon asiakkaista noin 70 % on terveysasemien potilaita, noin 30 % kotihoidon lääkäreiden asiakkaita.
- Kotihoidon lääkärit hoitavat raskaimpia kotihoidon asiakkaita tai niitä, joiden on vaikea lähteä terveysasemalle.
- Myös omaishoidontuen asiakkaiden on mahdollista saada kotihoidon lääkäreiden palveluja.

Kotihoito - asiakkaat

Aineisto: SOTE 2015, Ecomed	Asiakkaat	Käynnit	Käynnit/as.	
SAIRAALA, KUNTOUTUS JA HOIVA / KOTIHOITO	17 928	2 847 746	158,8	% kaikista asiakkaista
1 1-6 vuotta	1	1	1	0
2 7-14 vuotta	5	200	40	0
3 15-49 vuotta	711	20 294	28,5	4
4 50-64 vuotta	1 649	146 572	88,9	9
5 65-74 vuotta	3 187	360 384	113,1	18
6 75-84 vuotta	5 767	908 902	157,6	32
7 85- vuotta	6 608	1 411 393	213,6	37
yhteensä	17 928	2 847 746	158,8	100

Kotihoito - asiakkaat

	2015	2014
• Asiakkaat, jotka saaneet vähintään yhden käynnin	17 920	17 790
• Kotihoidon säännölliset asiakkaat	9 700	9 390
• Kaikki kotihoidon tukipalveluasiakkaat	9 600	9 450
• Vain kotihoidon tukipalvelua saaneet asiakkaat	2 080	1 580

Kotihoito - asiakkaat

- Joulukuussa 2015 kotihoidon etähoidon eli ns. virtuaalihoidon asiakkaita oli yhteensä 314,
- etähoidon käyntejä oli yhteensä 46 000 vuonna 2015
- Palveluseteliasiakkaita oli v 2015 vain 14, toiminta alkoi syksyllä
- Kaikki asiakkaat keskimäärin / kk 10 700
- Säännölliset asiakkaat keskimäärin / kk 6 900
- Noin **29 % yli 75 vuotta** täyttäneistä helsinkiläisistä sai vähintään yhden kotihoidon käynninkäynnin vuoden 2015 aikana.

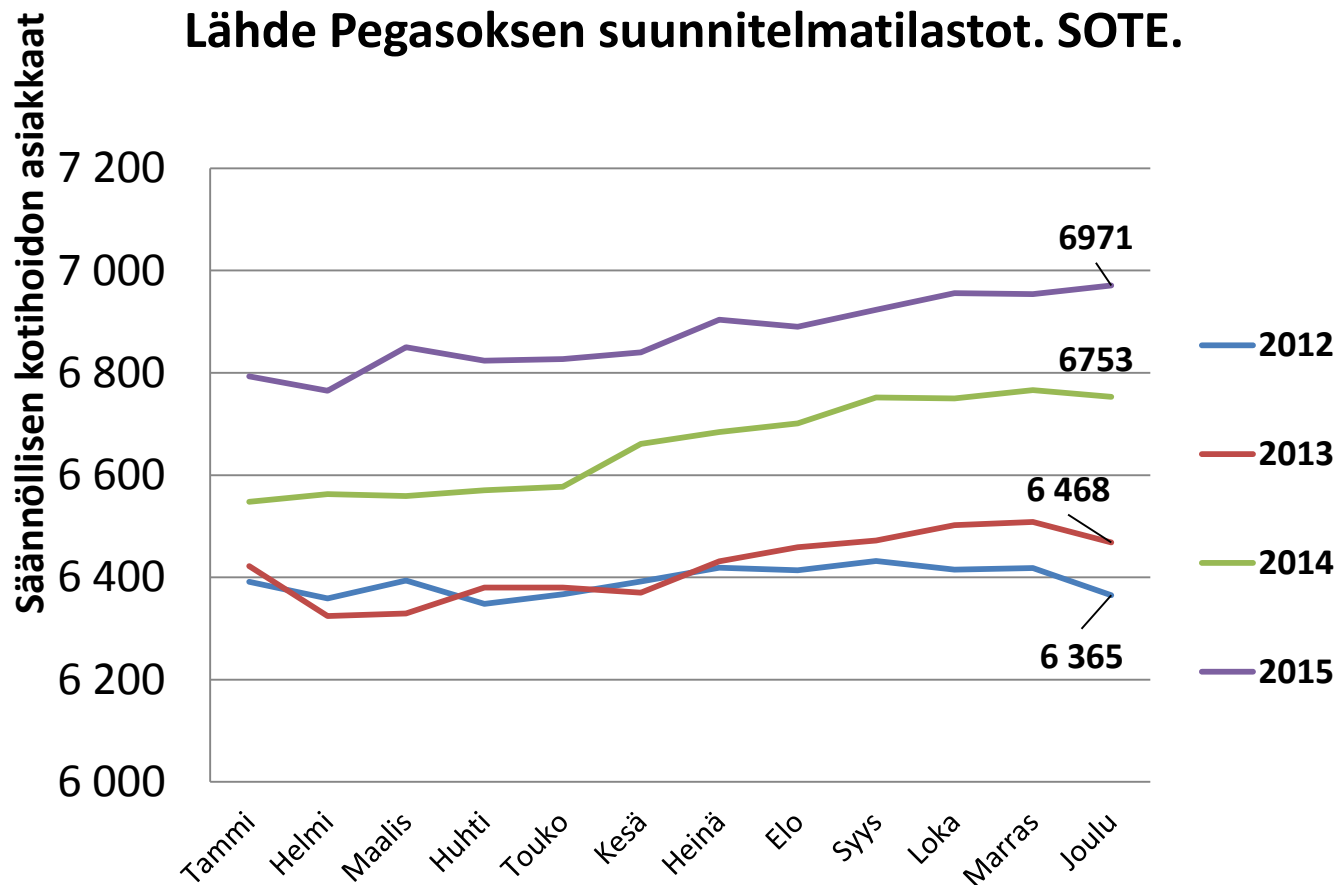

Kotihoito - asiakkaat

Säännöllisen kotihoidon asiakkaat 2012-2015 / kk.

Lähde Pegasoksen suunnitelmatilastot. SOTE.

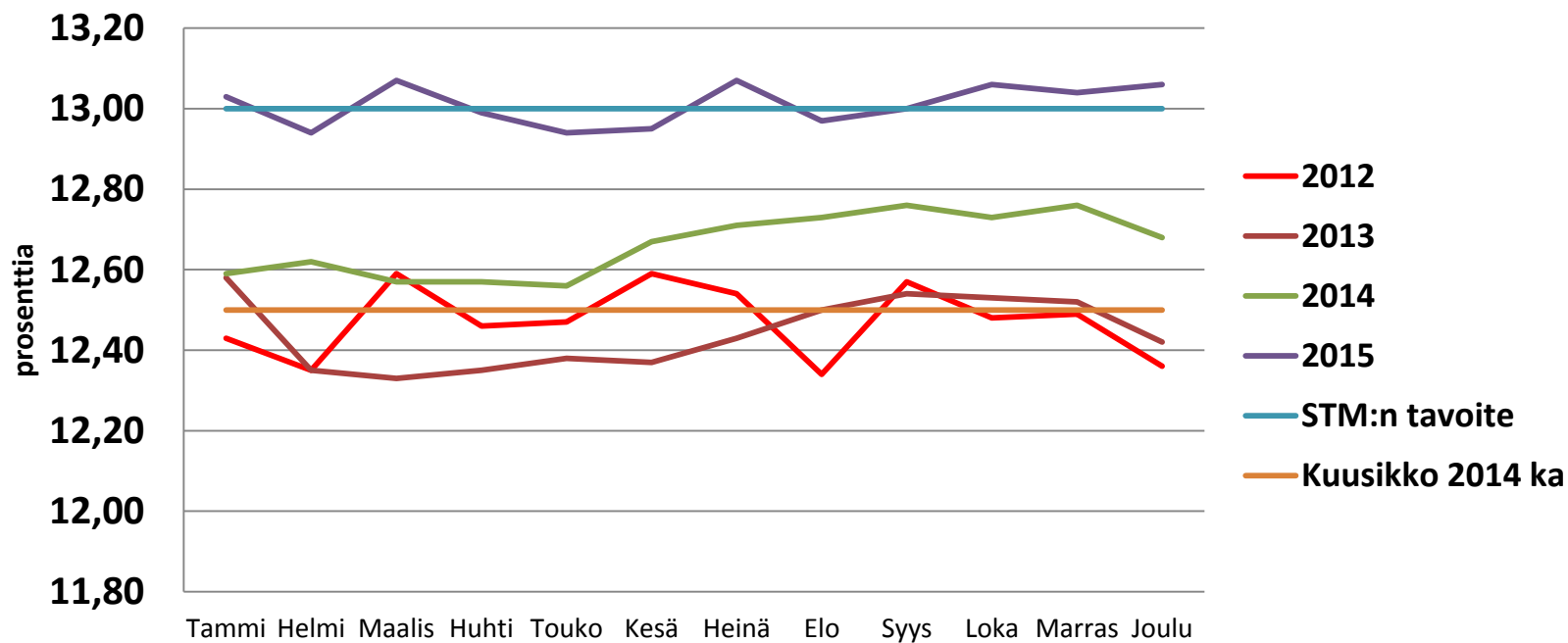

Kotihoito - asiakkaat

Säännöllisen kotihoidon peittävyys % 75 vuotta täyttäneessä väestössä kk:n aikana 2012-2015, STM:n laatusuosituksen tavoite ja Kuusikkoraportin keskiarvo 2014.

Kotihoito - käynnit

KÄYNNIT 2015

- Kaikki käynnit ja hoitopuhelut 2 784 000
- Käynnit keskimäärin / kk 237 000
- Käyntimäärän lisäys edelliseen vuoteen 4,8 %
- Käynneistä kotisairaanhoidtoa vuonna 2015 67 %
- Käynneistä kotipalvelua vuonna 2015 33 %
- Käyntien kesto keskimäärin: 24-27 min
- Etähoitokäynnit eli ns. virtuaalihoitokäynnit 46 000

Budjetti noin 116 000 milj. euroa vuonna 2015

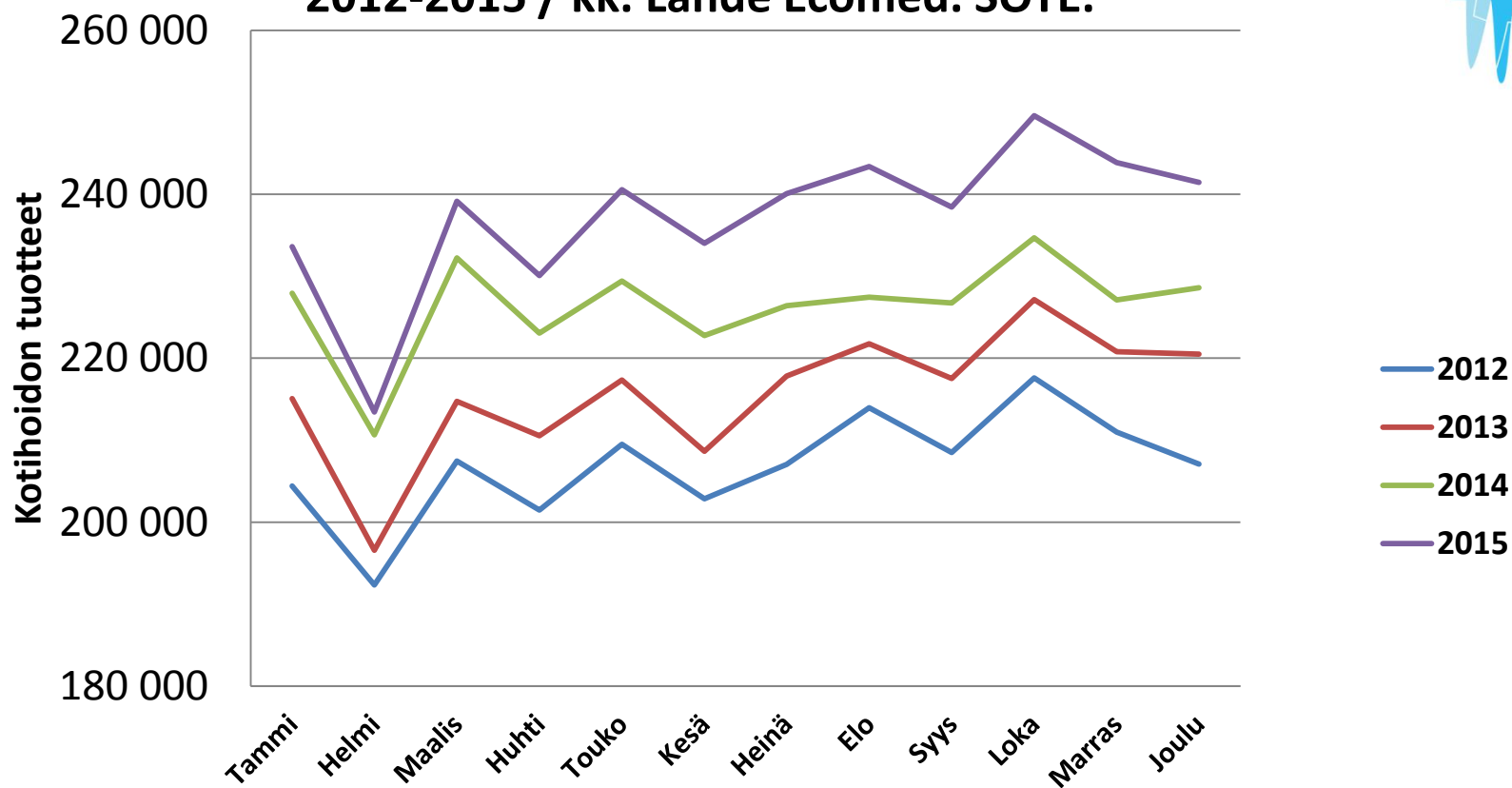

Kotihoito - käynnit

Kotihoidon tuotteet (käynnit, lääkärikäynnit ja hoitopuhelut)

2012-2015 / kk. Lähde Ecomed. SOTE.

Kotihoidon henkilöstö

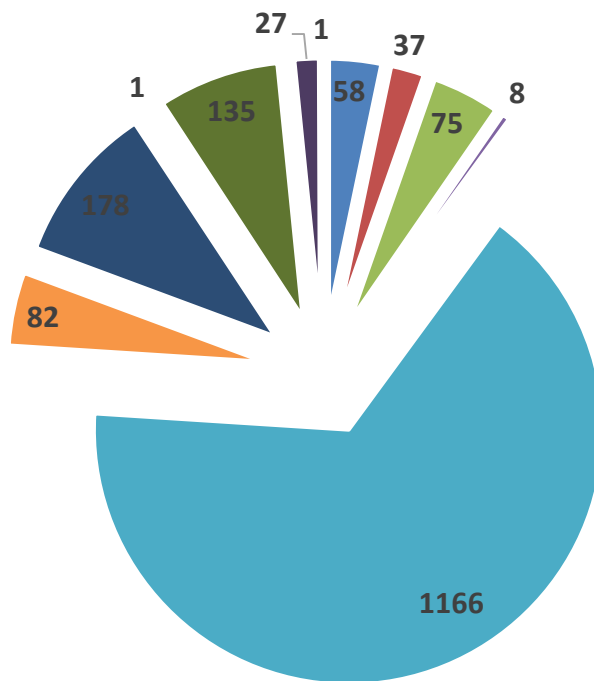
KOTIHOIDON VAKANSSINIMIKKEET 4/2106	YHTEENSÄ	PROSENTTIOSUUS VAKANSSEISTA
KODINHOITAJA	58	3
KOTIAVUSTAJA	37	2
KOTIHOIDON OHJ	75	4
KOTIHOITOPÄÄLLI	8	0
LÄHIHOITAJA	1166	66
PERUSHOITAJA	82	5
SAIRAANHOITAJA	178	10
SOSIAALIOHJAAJA	1	0
TERVEYDENHOIT	135	8
TOIMISTOSIHT	27	2
VAST OHJAAJA	1	0
Kaikki yhteensä	1768	100

Kotihoidon henkilöstö

Kotihoiton henkilöstön vakanssit 4/2016

■ KODINHOITAJA

■ KOTIAVUSTAJA

■ KOTIHOIDON OHJ

■ KOTIHOITOPÄÄLLI

■ LÄHIHOITAJA

■ PERUSHOITAJA

■ SAIRAANHOITAJA

■ SOSIAALIOHJAAJA

■ TERVEYDENHOIT

■ TOIMISTOSIHT

■ VAST OHJAAJA

Kotihoitoa kehitetään:

- Arviointi- ja kotiutustiimit
- Optimointi-työkalu
- Resurssipooli

Teknologian hyödyntäminen kotihoidossa

- Toiminnanohjausjärjestelmä Pegasos Mukana
- Etähoito: Tavoitteena 600 asiakasta vuonna 2016

Kysymykset:

- Missä kulkee itsemääräämisoikeuden raja, jos nähdään, että ihminen tarvitsee apua, mutta ei halua ottaa sitä vastaan? Painaako ihmisen oma mielipide, jos omaiset ovat eri mieltä?
- Tietävätkö ihmiset, mitä kotihoidolle ns. kuuluu ja mitä ei? Kerrotaanko heille tarpeeksi aktiivisesti tukipalveluista, esim. siivouspalvelusta, jota monet kaipaavat. Mitä pitää ostaa omalla rahalla (jos sitä on)? Onko tässä eroja on myös eri puolilla Helsinkiä?
- Ammattinimikkeistö ja ammattirakenne, onko se oikea siihen, mitä ihmiset odottavat? Millaista ammattitaitoa kotihoidon työssä todella tarvitaan? Onko nyt liian korkeasti koulutettua väkeä, perusteena esim. lääkkeiden jakelu. Eikö voisi olla hoiva-avustajia?
- Interaktiiviset yhteydenpitovälineet, miten ne toimivat?
- Huolehditaanko ihmisiä kokonaisvaltaisesti, vai hoidetaanko vain sairaanhoidolliset akuutit asiat? Onko kaikilla hoito- ja palvelusuunnitelmat ja noudatetaanko niitä?
- Onko jokaisella vanhuksella omahoitaja/vastuuhoitaja ja kuinka usein he käyvät?

Itsemääräämisoikeus

Lähtökohtaisesti kotihoidossa oleva asiakas päättää itse tarjottujen hoitojen ja palveluiden vastaanottamisesta.

Omat haasteensa tuo muistisairaat asiakkaat. Tällöin omaisten tuen ja henkilöstön ammattitaidon merkitys kasvaa.

Mikäli asiakkaalla on hoidollinen edunvalvoja, asiakkaan hoidosta päättää edunvalvoja.

Hoitotahto

Kotihoidon toimintamalli

Asiakkaan ensikohtaamisessa kartoitetaan toimintakyky, voimavarat ja avuntarpeet. Yhdessä asiakkaan ja omaisen kanssa suunnitellaan hoidon ja tukipalveluiden tarve.

Kotihoidon asiakkaiden hoidon ja tukipalveluiden tarvetta arvioidaan säännöllisesti (RAI).

Jokaiselle kotihoidon säännölliselle asiakkaalle tehdään hoitosuunnitelma sekä palvelu- ja hoitosuunnitelma.

Hoitosuunnitelma on pohjana hyvälle ja laadukkaalle hoitotyölle, jota asiakkaalle valittu vastuuhoitaja arvioi moniammatillisen tiimin kanssa .

Tekniikka on otettu käyttöön tukemaan kotiin vietäviä hoitojen toteuttamista mm. etähoito, pegasos mukana .

Fyysinen hyvinvointi

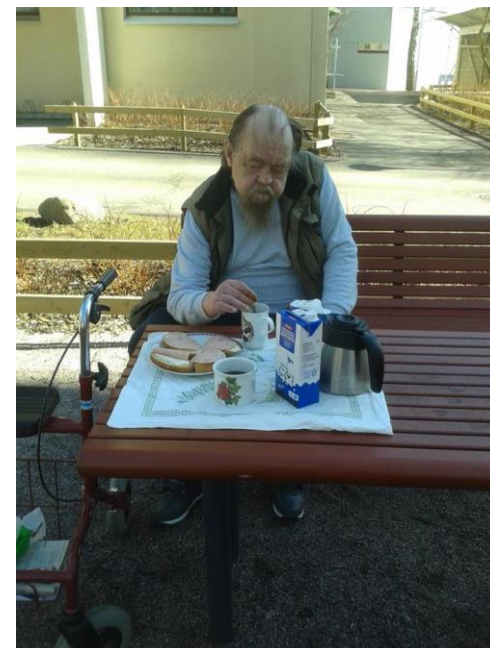
- Kotihoidossa on paljon monisairaita asiakkaita.
- Kuntouttava työote, yhdessä tekeminen asiakkaan kanssa
- Kotihoidossa tarvitaan ehdottomasti sairaanhoidollista osaamista ja moniammatillista henkilöstöä.

Henkinen hyvinvointi

- Itäisen kotihoitoyksikön elämänlaatu projekti
- Hoitosuunnitelmaan yksilöllisyys

Sosiaalinen hyvinvointi

- Hoitosuunnitelma yhteistyötahon kanssa mpvk
- Hoitosuunnitelma ”ulos kotoa toimintaan mukaan”

Helsingin kaupunki
Sosiaali- ja terveysvirasto

Vanhusneuvosto 18.5.2016

Itsemääräämisoikeus

mahdollisuuksien mukaan yritetään saada asiakas kotihoidon piiriin
omaisten apu/tuki
kontrollikäynnit tai -soitot kotihoidolta
hoidosta kieltäytyminen (lomake)
kotihoiton henkilökunta määrittää hoidon tarpeen yhteistyössä
asiakkaan ja omaisten kanssa
yritetään päästä hoidosta yhteisymmärrykseen asiakkaan ja
omaisten kanssa
hoidon tarpeellisuus on aina tapauskohtaista

Vanhusneuvosto 18.5.2016

Kotihoidon palvelut

arviointikäynnit
hoidon tarpeellisuus, kartoitus
kotihoidon palveluiden esittely
kotihoidon palveluiden tulisi olla tasapuolista ja oikeudenmukaista koko kaupungin alueella

Kotihoidon ammattikunta

tiimit koostuvat esimiehestä, terveyden-/sairaanhoitajista, lähihoitajista ja kotiavustajista
th/sh – lh työparit
työ on vaativaa ja monialaista
asiakkaiden kokonaisvaltainen hoito / sen järjestäminen
kotihoidon hoitajilta tarvitaan hyvä hoidollinen osaaminen

Vanhusneuvosto 18.5.2016

Hoito kotihoidossa

pääpaino on sairaanhoidolliseen hoitamisessa
pyritään kokonaisvaltaiseen hoitoon
jokaisella asiakkaalla on hoito- ja palvelusuunnitelma, joiden
mukaan asiakasta hoidetaan
asiakkaille on vastuuhoitaja ja terveydenhoitaja/sairaanhoitaja

Helsingin kaupunki
Sosiaali- ja terveysvirasto

Vanhusneuvosto

18.5.16

Minna Kotilainen, kho
Kati Tuukkanen, vs.kho
Susanna Sorjolahti, kho

Itsemääräämisoikeus

- Kotihoidossa itsemääräämisoikeus on tärkeä asia, joka huomioidaan kaikissa asiakkaaseen liittyvissä asioissa koko hoitosuhteen ajan.
- Itsemääräämisoikeus pyritään säilyttämään myös muistisairaiden kohdalla mahdollisimman pitkään.
- Jos kyse on asiakkaalle tarpeen olevista, hoitoon liittyvistä asioista, ajaa asiakkaan etu omaisten mielipiteiden edelle.
- Jos asiakas ei kykene enää itse hoitamaan ja/tai koordinoimaan omia hoitoon ja apuihin liittyviä asioita, mietitään hänelle vastuutyöntekijän nimeämistä yhdessä sosiaali- ja lähityön asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä.

Kotihoidon palveluista tiedottaminen

- Kaikille asiakkaille tehdään arviointikäynti kotihoidon sairaan- tai terveydenhoitajan toimesta.
- Arviointikäynnillä käydään läpi kotihoidossa yhteisen ohjeistuksen mukaisesti tukipalveluihin, kuten siivouspalvelu, liittyviä asioita sekä muita kotihoidon tarjoamia palveluja.
- Kotihoito on alkanut järjestämään ”Omaisten iltoja” , joiden tarkoitus on kertoa kotihoidon palveluista myös asioista kiinnostuneille omaisille.
- Lännen palvelualueen ”Omaisten ilta” on maanantaina 23.5. klo 16.30-18.30 Riistavuoren monipuolisen palvelukeskuksen salissa.

Kotihoidon ammattirakenne

- Asiakasrakenne on kotihoidossa muuttunut viime vuosina niin, että enenevässä määrin asiakkailla on sairaanhoidollisia ja lääkehoidollisia tarpeita.
- Asiakkaiden hoitoisuudet ovat kasvaneet, kun asiakkaat pystyvät asumaan kotona pidempään.
- Tulevaisuuden visio; olisiko kaikki päivät samanlaisia päiviä (arki ja viikonloppu), ja asiakkailla mahdollisuus saada samoja palveluja viikonpäivästä riippumatta.

Hoito- ja palvelusuunnitelma ja vastuuhoidajuus

- Kaikille kotihoidon asiakkaille tehdään palvelu- ja hoitosuunnitelma, joka kattaa kokonaisvaltaisesti hoidon- ja palveluntarpeen.
- Jokaiselle asiakkaalle nimetään oma vastuuhoitaja(varavastuuhoitaja), joka huolehtii, että asiakkaan hoitosuunnitelma on ajantasainen.
- Vastuuhoitaja käy omien asiakkaitensa luona mahdollisimman usein.
- Kotihoidon ohjaajat huolehtivat, että tiimeissä on riittävästi oikeita resursseja ja tiimien hoitajat huolehtivat palvelu- ja hoitosuunnitelmien noudattamisesta.
- Jokainen kotihoidon hoitaja on vastuussa siitä, että akuutit asiat tulee hoidettua niiden vaatimalla tavalla, vaikka vastuuhoitaja ei olisikaan paikalla.

Helsingin kaupunki
Sosiaali- ja terveystoimisto

Sosiaali- ja terveystoimisto

Sosiaali- ja terveystoimisto

PL 6000, 00099 Helsingin kaupunki
puh. 09 310 5015, sosiaalijaterveys@hel.fi,
www.hel.fi/sote